

شنبه هفدهم دیماه ۱۴۰۱

نشست یازدهم فقه پزشکی؛ پرونده هشتم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد و آله الطاهرين

اللهم كن لوليک الحجة ابن الحسن صلواتک علیه و علی آباءه فی هذه الساعة و فی کل ساعة وليا وحافظا و قائدا و ناصرا و دليلا و عينا حتی تسکنه ارضک طوعا و تمتعه فیها طویلا

اجیر کردن شخص برای ویروسی کردن دیگران

سوال این است که آیا ما میتوانیم به جرم محاربه افرادی که دیگران را اجیر می کنند محاکمه کنیم؟

اگر صدق محارب را در مورد نپذیرفتیم، سوال این است که راجع به مفسد قضیه چه حالت دارد؟

راجع به این عنوان و با توجه به مثال خودمان، اطلاق محارب صادق نیست ولی مفسد صادق است؛ محارب صادق نیست چون قرار شد محارب خریدار سلاح برای ترساندن مردم باشد...

افساد در زمین اگر شبکه ای باشد، باند تشکیل بدهند و افراد متعدد را درگیر و آلوده می کنند این ها را می توان مفسد فی الارض دانست ...

در ما نحن فیه که شخصی، دیگری را اجیر می کند برای وارد کردن ویروس ایدز به بدن شخص یا غذای سمی به کسی دادن، ما این جا عنوان محارب را صادق نمی بینیم و مفسد فی الارض هم اگر گسترده نباشد اطلاق نمی شود و اگر گسترده باشد اطلاق دارد و قهرا حکمش هم تعزیر هست و به صلاحدید حاکم هست و در تعزیر هم بحث است که منحصر به شلاق است یا توسعه دارد که این گونه موارد نمی توانیم به شلاق اکتفا کنیم که این ها تا حد اعدام هم ممکن است جلو بروند .

یکی از سوالات این بود که مسئول مرگ مجنی علیه این جا کیست؟

فرض کنید حکومت دستور داده و آن پزشک مخصوص این کار را اجرا کرده است در مورد پهلوی اول این قضیه اتفاق افتاده بود...

این جا حاکمیت قاتل به حساب می آید یا پزشک؟ یا اگر پزشک دستور بدهد به تزریقاتی که تو این کار را بکن و فرض بر این قرار دهید که فرد بمیرد سوال این است که این جا قتل هست؟، قاتل کیست؟

فقهای ما مشابه این موضوع را دارند جایی که می گویند کسی مباشر باشد و دیگری سبب باشد.... یا آمر باشد.... یا معاونت بکند.... فرض کنید حکومت به پزشکی دستور میدهد که فلان سم را به فلانی بده یا

فلان ویروس را وارد بدن فلانی کن و یا آمپول هوا به کسی تزریق کن و او هم این کار را انجام بدهد.. این جا همچنان سوال این است که چه کسی قاتل به حساب می آید و اصولا بحث قصاص مطرح هست یا نه؟

اگر بین این کار و مرگ فرد فاصله بیفتد آیا وجود فاصله صدق عنوان قتل را زیر سوال می برد یا نه؟

در این جا قاعدتا علمای ما خواهند گفت: خود مباشر قاتل به حساب می آید .

بنابراین جایی که پزشک آمپول هوا به زندانی می زند، یا ویروس وارد بدن او می کند.... ولو مکره هم باشد به این معنا که تهدید شود قاتل مباشر به حساب می آید .

حکم آمر هم حبس ابد هست ... مکره قصاص نمی شود....

ولی اگر شخصی را مکره کرده ، حبس ابد در انتظار اوست ..

روشن شدن بیشتر مطلب در سایه سار مواد قانونی

ماده ۲۱۱ به این جریان اشاره دارد (مصوب سال ۷۰)

قانونگذار رای مشهور فقهاء را مورد توجه قرار داده است و در ماده ۲۱۱ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ در این رابطه آورده است: "اگره در قتل و یا دستور به قتل دیگری مجوز قتل نیست بنابراین اگر کسی را وادار به قتل دیگری کنند و یا دستور به قتل رساندن دیگری را بدهند مرتکب، قصاص می شود و اگره کننده و آمر به حبس ابد محکوم می گردد.

خواستید تفاوت معاون و آمر و ... بدانید ماده ۱۲۶ مصوب ۹۲

در ماده ۱۲۶ قانون مجازات اسلامی معاونت در جرم به اینصورت آورده شده است: «اشخاص زیر معاون جرم محسوب می شوند: الف- هرکس دیگری را ترغیب، تهدید، تطمیع، یا تحریک به ارتکاب جرم کند یا با دسیسه یا فریب یا سوءاستفاده از قدرت، موجب وقوع جرم گردد.

نکته ای که مطرح هست وجود فاصله است

و یک نکته هم قتل عمد است ؛ در قتل عمد گفته می شود یا قصد قتل باید مطرح باشد یا این که کار با آلت قتاله باشد البته با توجه به شخص گاه آلت قتاله است اما قاتل خبر نداشته است و مثلاً به او گفته اند که این اسلحه تیر واقعی ندارد و او هم وسط خیابان آمده و شلیک کرده و بعد معلوم شده که این اسلحه جنگی بوده است ؛

با توجه به این ها و در این حالت وجود فاصله مهم نیست آلت قتاله باشد و قصد هم در کار باشد ؛ این قضیه مرور زمان برای آن مهم نیست ...

مرحوم آقای فاضل می فرماید: اگر کسی عمداً ویروس ایدز را به بدن دیگری انتقال دهد که در دراز مدت موجب مرگ او شود و مرگ هم محقق شود حکم قتل عمد را دارد...

راجع به این فاصله دوست دارم قدری بازهم صحبت کنیم مثلا امروز ویروس را وارد بدن فرد کردند و او مثلا بیست سال بعد هم مرد حکم چنین اشخاص چه می شود؟ و یا اگر عمر شخص را کم کند این ها چه حکم دارد؟ آیا در این حالت شخص قاتل به حساب می آید؟.....